

Organist- och kantorsföreningarna.

Med år 1933 har Sveriges allmänna organist- och kantorsförening avslutat sitt 32 verksamhetsår, skriver föreningen i sin sista årsskrift. Det må väl kunna anses förlåtligt om den yngre generationen av vårt lands organister och kantorer stå något undrande inför denna 32-åriga »verksamhet». Ty det synes oss som om vi anno 1934 stode på samma ståndpunkt som då föreningen bildades. Vad har gjorts till kårens fromma. under dessa 32 år? Ännu äro organisterna i såväl löne- som tjänstgöringshänseende helt överlämnade åt församlingens och pastors godtycke, ännu vilar byggnadsskyldigheten på »klockaren», ännu sitter en myndighet som fullkomligt saknar musikalisk kapacitet till doms över musikaliska meriter, och ännu sakna vi de rättigheter som tillkomma övriga medborgare i vårt land. Stat och stad ha sört för sina tjänstemäns pension och för efterlevande maka och barn, men för organisten — kantorn har, med undantag av i några större städer, intet gjorts i berörda fall. Varför? På någon eller några måste väl skulden läggas. Och främst måste man ju då rikta sig mot stiftsföreningarnas styrelser och mot Centralstyrelsen. Enligt årsskriften har omkostnaderna för centralstyrelsesammanträdena under 1933 gått till omkring 1,330:— kr., det blir på 32 år lågt räknat 25,000:— kronor. En ganska anmärkningsvärd summa för att några herrar samlas till rådslag som icke kunnat föranleda någon förändring till kårens fromma. Man har visserligen kommit med förslag till de olika frågornas lösning bl. a. 1908, 1915, 1920, men dessa förslag ha tydligen varit av så bristfällig art, att de ej kunnat överbevisa dem som makten hava om nödvändigheten av deras realisering. Och så har man nöjt sig med avslaget, sovit gott under några år, för att så plötsligt vakna upp och mitt i julbrådskan kasta ut ett förhastat förslag, det som nu nagelfares av olika myndigheter. I församlingarna talas det vitt och brett om kyrkomusikens stora betydelse, om organisternas intresserade arbete etc. men intet göres för att tillmötesgå någon enda av kyrkomusikerkårens önsknings. Helt nyligen refererades i Svensk Kyrkotidning en biskoplig ämbetsberättelse. Det talas om pastors välsignelserika arbete med syföreningar och ungdomsföreningar, men intet ord nämnes om det arbete som kyrkomusikerna nedlagt till gudstjänstens fromma.

Men centralstyrelsen bär ej ensam skulden. I stiftsföreningarna omväljer man styrelsen år för år. Om medlemmarna bevista årssammanträden eller där så förekomma, styrelsesammanträden, betyder föga; om man når upp mot åttiotalet tages ej heller hänsyn till. Att tiden undergår en våldsamt förändring, att det tarvas nya uppslag, nya vägar för frågornas lösning förglömmas. Arbeta verkligen de s. k. kontraktsombuden på att skaffa nya medlemmar? Vid ett nyligen hållet stiftsmöte upplyste några härvid närvarande Hallandsorganister, att ett flertal av det länets kyrkomusiker vore omedvetna om att det fanns stiftsförening i Göteborg. Det säges ibland att man måste ha representativt folk i styrelsen.

Detta är givetvis icke utan betydelse, men det representativa måste förenas med arbetsvilja. Någon stjärna mer eller mindre på fracken torde

inte imponera så värst mycket på de makthavande, och det gäller ej blott att resa till sammanträde, »kallprata» några dagar, resa hem igen och så i lugn och ro invänta kallelse till nästa årssammanträde. En var måste under mellantiden efter förmåga och möjlighet arbeta vidare på frågornas lösning, intressera pressen, ja, helst själv komma med inlägg i densamma, tala vid ortens riksdagsmän etc. I annat fall dröjer det nog ytterligare 32 år innan man nått någon ny tingens ordning!

Det synes också som om en del stadsorganister ej gärna ville kännas vid kårens övriga medlemmar. Kårandan är dålig. Man titulerar varandra med »herr direktören, herr kantorn» etc. Man står ju så högt över de vanliga »bondklockarna». Och så relaterar man fall från åhörda gudstjänster i landskyrkor, där det presterats i kyrkomusikaliskt hänseende fruktansvärt spel. Dessvärre finnes det nog många sådana fall. Men de förekomma ej blott på landet. Man kan även i stadskyrkor med »musikdirektörer» vid orgeln få höra den mest stilvidriga preludiering, registrering och koralomharmonisering. Vem skall nu anklagas härför. Det är visserligen närmast organistens fel om spelet är dåligt, men största ansvaret ligger hos examinator, det må vara konservatoriet i Stockholm eller ombuden i landsorten. Genom högre organistexamen och kantorsexamens inrättande ha visserligen fordringarna skärpts betydligt, men »lägre» organistexamen tarvar nog snarast omredigering. Det är inte utan anledning som Kyrkosångens Vänners Centralstyrelse hos musikaliska akademien anhållit om enhetlighet i överensstämmelse med gällande fordringar vid bedömande av examensprov på olika examinationsorter, om detaljerade föreskrifter vid betygsättning, om lägre organistexamens ändrande till blott organistexamen.

Ständig strid råder om examensbetygens värde. Är det examinandens skull att man får bättre betyg på ena stället eller det andra? Har icke akademien varit fullt medveten om vissa examinatorers »välvilja»? Men det dröjde ända till 1930 innan ny förordning utfärdades. Man vill hålla före att låga akademibetyg gå före högre stiftsbetyg. Är detta rimligt? Gällande lag gradera icke betyg från olika examinatorer. En studentexamen gäller lika i hela riket, en fil. lic. t. ex. gäller lika, den må vara från Lund, Stockholm eller Uppsala. Med kyrkomusikerbetyg tror man sig kunna bolla efter behag!

Nog gives det ett rikt arbetsfält för en intresserad stifts- eller Centralstyrelse, men det tarvas arbete, mycket arbete. Och skall organistkåren kunna höja sig till den ställning den bör intaga, då skall det inte blott arbetas på ekomomiska favörer, utan minst lika mycket på att få musikaliskt väl skolade kyrkomusiker. Det stora antalet sökande till varje plats vittnar om att det släppes fram personer som aldrig bort ägna sig åt det ansvarsfulla kyrkomusikerkallet. Skola stiftsföreningarna få alla stiftets kyrkomusiker till medlemmar, då måste man också se till att dess styrelsemedlemmar ej tangera pensionsgränsen, att det ständigt arbetas inom styrelserna. Då skall förvisso även resultat åstadkommas.

N. G. Z.